

УДК 338.48

Басюк Д.І.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКО-АРГЕНТИНСЬКОГО ТУРИСТИЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

В статті розглянуто соціально-економічні передумови розвитку співробітництва України та Аргентинської республіки в галузі туризму, основні види туристичних продуктів Аргентини на українському ринку, окреслено подальші перспективи міжнародних українсько-аргентинських туристичних обмінів.

Ключові слова: Аргентина, туристичний продукт, аргентинсько-українські туристичні обміни.

В статье рассмотрены социально-экономические предпосылки развития сотрудничества Украины и Аргентинской республики в области туризма, основные виды туристических продуктов Аргентины на украинском рынке, обозначены дальнейшие перспективы международных украинско-аргентинских туристических обменов.

Ключевые слова: Аргентина, туристический продукт, аргентинско-украинские туристские обмены.

The paper considers the socio-economic conditions of cooperation between Ukraine and the Argentine Republic in the field of tourism, the main types of tourism products in the Ukrainian market of Argentina, outlines future prospects for ukrainian-argentine international tourist exchanges.

Key words: Argentina, tourism potential, argentine-ukrainian international tourist exchanges.

Аргентина – одна з найбільших країн Південної Америки (площа – 3,8 кв. км, населення – 36 млн. чол.), яка активно просуває свій туристичний продукт на світовому ринку послуг. В 2011 р. країну відвідало 5,7 мільйона іноземних туристів (5,3 мільйона – роком раніше). Вони привезли в країну 5,2 мільярда доларів США. Взагалі за період з 2001 по 2010 р. кількість зарубіжних відвідувачів виросла тут на 102% (аналогічний показник у світі збільшився на 33%). Найбільша кількість зарубіжних туристів приїжджає до Аргентини з Бразилії – 28% від загального числа.

Туристична галузь Аргентини на сьогоднішній день займає третє місце по поповненню державного бюджету валютою, після експорту соєвих бобів та продуктів із сої. У 2010 р. доходи від в'їзного туризму

склали 4,7 мільярда доларів США. До 2020 р. ці показники планується довести як мінімум до 9,8 мільярда США. На реалізацію програми з розвитку галузі до 2020 р. урядом було спрямовано близько 10 мільярдів доларів США.

На сучасному етапі розвитку міжнародного туризму є актуальним розвиток українсько-аргентинського туристичного співробітництва з огляду на тривалі дружні політичні відносини та взаємовигідний розвиток економічних стосунків. Двостороння співпраця між Україною та Аргентиною має сприятливе підґрунтя для плідного розвитку, враховуючи наявність в Аргентині чисельної української громади, а також інтерес, який аргентинське суспільство виявляє до України, її історії, традицій та культури.

Методологічну базу нашого дослідження склали праці Александрової А.Ю., Любіцевої О.О., Крачила Н.П., Пістуна М.Д., Зоріна І.В., Квартальнова В.О., Ткаченко Т.І., Пазенка В.С, Стеченка Д.М., Федорченка В.К., Кабушкина Н.П, Дуровича А.П., Дж. К. Холловея, Н.Тейлора, Дж.Уокера щодо особливостей територіальної організації міжнародного туризму, формування міжнародних туристичних ринків.

Слід відмітити, що Аргентина, єдина серед країн Латинської Америки, визнала Українську Народну Республіку і встановила з нею дипломатичні відносини в лютому 1921 р. В 1991 р Аргентинська республіка першою серед країн Латинської Америки визнала незалежність України, в 1992 р. між нашими країнами було встановлено дипломатичні стосунки, а в березні 1993 відкрито посольств Аргентинської Республіки в Україні.

Незважаючи на дисбаланс у двосторонній торгівлі між експортом та імпортом, сьогодні спостерігається відновлення динаміки товарообігу між Україною та Аргентиною За даними Держкомстату України в 2011 р. зовнішньоторговельний обіг між нашими державами склав 117,7 млн. дол. США Основу експорту України до Аргентини склали: прилади та устаткування – 82%, чорні метали – 9%. У 2011 р. основу українського імпорту склали: соки та виноградне сушло – 38%, риба та морепродукти – 22%, цитрусові та виноград – 17,0%, насіння і плоди олійних рослин – 12%, котли, машини, насоси і механічні пристрої – 11%.(див. табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка товарообігу між Аргентиною та Україною [3]

Показники	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Товарообіг	20,6	39	54,3	100,5	156,5	175,8	70,5	145,6	117,7
Експорт	6,6	21,8	15,8	42,8	86,1	36,7	13,7	39,78	20,91
Імпорт	14	17,2	38,5	57,7	70,4	139,1	56,8	106,07	96,8
Сальдо	-7,4	4,6	22,7	-14,9	15,7	-102,3	-43,0	-66,28	-75,9

Здебільшого через географічну віддаленість, а також недостатність інформації щодо туристичного потенціалу двох держав взаємні туристичні потоки наразі залишаються обмеженими. Стимулюючим чинником для розширення українсько-аргентинської туристичної взаємодії є Угода між Урядом України та Урядом Аргентинської Республіки про скасування віз, яка була підписана у ході офіційного візиту Міністра закордонних справ, міжнародної торгівлі і віросповідань Аргентинської Республіки Ектора Тімермана в Україну у квітні 2011 р.

Стратегія маркетингу туристичних послуг Аргентини має подвійну спрямованість: продукти і регіони. Серед туристичних продуктів Аргентини актуальними є культурно-пізнавальний та екологічний туризм, спортивний та екстремальний, в т.ч.: гірськоколийний туризм, гольф, поло, медичний туризм, морські круїзи, гастрономія та винні шляхи. До привабливих з туристичного погляду регіонів Аргентини відносяться: столиця Буенос-Айрес, Центральний регіон (Сьєрра, колоніальна архітектура, архаїчні будівлі), Північно-Західний регіон (Ігуасу, джунглі, руїни єзуїтських монастирів, Кебрада де Умауака, колоніальна Сальта, Поїзд до хмар, Салінас Грандес), регіон Куйо (гори, Віледа, Місячна долина, Ісчігуаласто і Талампая), регіон Пампа (гори, пляж, ранчо), Патагонія (льодовики, степи, море, гори).

З 1981 р. Аргентина була відмічена ЮНЕСКО, 8 об'єктів на її території були внесено до Списку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО (див. таблицю 2).

Таблиця 2

Об'єкти Світової культурної та природної спадщини ЮНЕСКО в Аргентині

Назва об'єкту	Географічне розташування	Час створення (заснування)	Час внесення до списку
Національний парк Лос-Гласьярес	Санта-Крус	1937	1981
Єзуїтські місії регіону Гуарані	Аргентина, Бразилія і Парагвай	XVII-XVIII ст.	1983
Національний парк Ігуасу	Місьйонес	1934	1984
Куева-де-лас-Манос	Санта-Крус	—	1999
Півострів Вальдес	Чубут	—	1999
Єзуїтський квартал і місії Кордови	місто Кордова	1615	2000
Національні парки Ісчігуаласто і Талампая	Сан-Хуан та Ла-Ріоха	2004 та 1997	2000
Кебрада-де-Умауака	Жужуй	—	2003

Культурно-пізнавальні тури в Аргентинську республіку розпочинаються зі столиці – Буенос-Айрес – головних воріт країни. Це

одне з найбільших міст в світі, з населенням понад 12, 8 мільйонів чоловік, відоме як латиноамериканський Париж – один з найбільш елегантних і активних мегаполісів у Південній Америці.

До визначних пам'яток Буенос-Айреса відносяться: старий район Ла-Бока – історична зона району Сан-Тельмо; «серце міста» – площа Пласа-де-Майо – найбільший торговий район в світі; площа Пласа-де-Ля-Републіка з обеліском на честь проголошення незалежності Аргентини; президентський палац Каса-Росада («Рожевий дім»), церкви та будівлі і тунелі колоніальної епохи; знаменитий театр Колон (1890-1908 рр.) – центр оперного і балетного мистецтва всієї Південної Америки.

Також у столиці Аргентини налічується більш як 120 музеїв, серед яких виділяються Музей сучасного мистецтва, Національний історичний, Аргентинський музей природничих наук, Музей образотворчих мистецтв, Національний музей декоративного мистецтва, Міжнародну художню галерею, музей «Фернандес Бланко» (Музей колоніального мистецтва), Музей латиноамериканського мистецтва MALBA та ін.

Буенос-Айрес заслужено вважається столицею танго – саме тут з'явився цей запальний танець, який став для місцевих жителів стилем життя. Фестиваль танго проводиться під патронатом Міністерства Культури Аргентини з 1999 р. У дні фестивалю все місто рухається в ритмі танго – хтось робить перші кроки в освоєнні танцю, хтось відточує па на майстер-класах, а потім всі разом зустрічаються на численних мілонгах – масових танцювальних шоу.

Одним з найцікавіших міст поблизу столиці є Сан-Антоніо-де-Ареко, чарівне старомодне місто з брукованими вулицями, культурним центром Усін-Велья і добре збереженою архітектурою XIX ст. Поблизу лежить безліч традиційних «естансіас» («ранчо», «ферма»), популярних в якості об'єктів сільського зеленого туризму. Саме тут в листопаді проводять Діа-де-ла-Традисьон – традиційний фестиваль аргентинських ковбоїв гаучо.

Кордобу – друге за величиною місто Аргентини, засноване у 1573 р. на перехресті головних маршрутів з Чилі і перуанської Альти до Буенос-Айреса. За сприяння ченців-єзуїтів місто стрімко розвивався – тут був заснований другий Університет континенту – Універсіадад Сан-Карлос (1621 р.) До наших днів збереглися прекрасні ансамблі будівель колоніальних часів – Санта-Каталіна і Джесус-Марія, старий ринок, католицький собор Іглесія-Катедраль, єзуїтська церква Де-ла-Компача, один з кращих в країні Провінційний музей Маркус-де-Собремонті і багато інших пам'яток. Неподальок лежать красива долина Каламучіта з курортом Вілла-Хенераль-Бельграно, одне з найкрасивіших єзуїтських «естансія» країни, Каміно-де-ла-хісторі («маршрут історії») з розкішним музеєм Музео-Джезуїтіко-Насіональ-Сан-Ісідро-Лабрадор і Вілла-Толумба з прекрасною церквою. Між містом і рівнинною частиною Пампи тягнеться гряда мальовничих пагорбів, а захід Кордоби вже починаються

найвищі гори Аргентини – Центральна Сьєрра і дещо менший, але дуже мальовничий хребет Сьєррас-Кордоба.

Один з найцікавіших міст у північно-західній частині країни - Сальта засноване в 1582 р. і розташоване на висоті 1190 м вище рівня моря на північ від Сан-Мігель-де-Тукуман. Щосуботи з Сальти відходить «Ель-Трен-а-лас-Нубес» («Потяг до хмар») – комфортабельний туристичний поїзд, що зв'язує столицю провінції із загубленим в горах містечком Сан-Антоніо-де-лос-Кобрес. Поїзд рухається по схилах найглибших каньйонів, перетинаючи їх по ажурним майже невагом сталевим мостам, дереться на відроги Кебрада дель Торо, щоб закінчити свій шлях на запаморочливій висоті 4000 метрів над рівнем моря. Також з Сальти розпочинаються екскурсії в долину Кальчакі, до руїн Пукара-де-Тількара, в Національний парк Лос-Кардонес, в якому можна знайти цілий ліс з гігантських кактусів «кардон» в ущелині Ріо-Гранде та до археологічного майданчика Коктака і в каньйон Умауака.

Ушуайя – саме південне місто на планеті, ворота антарктичних круїзів. Назва міста перекладається як «бухта на краю континенту», оскільки воно і справді знаходиться в бухті, що оточена ланцюжком високих гір, які захищають місто від потужних вітрів. У цьому місті є все для того, щоб отримати незабутні враження – спеціальні екскурсії, спортивна риболовля, верхові поїздки, подорожі по куточках незайманої природи, прогулянки на гірських велосипедах, уроки управління сучасними катамаранами і вітрильними човнами. Можна відвідати краєзнавчий музей з оригінальною назвою – Музей Кінця Світу, що розташований в приміщенні старовинної тюрми. У ньому зібрані експонати, які знайомлять відвідувачів з історією цих місць з його природним світом і світом тварин. А в Музеї Моря зберігається інформація про великих мореплавців – Френсіса Дрейка, Фріца Роя, Жака Іва Кусто та інших. Цікавий той факт, що їх іменами названо багато вулиць в Ушуайї. З міста розпочинається маршруту туристичного поїзда, що називається «Потяг до кінця землі» а також числені екскурсії на льодовик Мартіан, в Національний парк Вогненної Землі (парк Тьєрра-дель-Фуєго, 12 км на захід від міста), в затоки Ла-Лагуна-Верде і Ла-Лагуна-Негра, на дикі пляжі Байя-Енсенана і Байя-Хлопья, на річку Ріо-Лапатайя, морські круїзи до Антарктиди.

Потужного розвитку в Аргентині набув екологічний туризм, оскільки 3,6 тис. гектарів території країни займають 34 національні парки, які розташовані від півночі Жужуйя до Вогняної землі. Кожна місцевість вражає туристів унікальними природними екосистемами, де рельєф, клімат, флора та фауна дивують своєю різноманітністю, багатством та збереженістю. Кожний національний парк має облаштовану туристичну інфраструктуру, інформаційні офіси, ліцензовані групи екскурсиводів та перекладачів, організовує прогулянки, піші та кінні походи, сафарі та фото сафарі, траси для спортивного туризму. У Національному парку Ігуасу знаходиться одне з сучасних чудес світу – тут розташовані 275 водоспадів

(Арайагарай, Бельграно, Бенджамен-Констан, Ривадавия, Адама і Єви, Рамірес, Сальто-Ескондідо, Сальто-Флоріана, Уніон, Митрі та ін.), що скидають у секунду близько 5000 кубометрів води з висоти близько 70 м., а також найбільший водоспад континенту – Ігуасу («Катаратас-дель-Ігуасу»), що має завширшки від 3 до 4 кілометрів, а також знаменитий каскад з 14 водоспадів Гарганта-дель-Дьябло («Глотка диявола»), по якому проходить кордон між Бразилією і Аргентиною

Найбільший Національний парк Калілегва, розташований на південному сході провінції Жужуй (північно-західна частина країни), було засновано у 1979 р. для збереження видів Південних Анд, тут представлені рослини і тварини трьох різних екосистем – джунглів, передгір'я та гірських лісів. За оцінками фахівців, у парку проживає 270 видів пернатих, тобто близько 50 % усіх видів птахів Аргентини. Щодо ссавців, на території парку проживають такі унікальні види як ягуари, оцелоти, пуми та степові коти. Найбільшим ссавцем у цій місцевості є тапір.

Історично ці території були населені представниками корінних етнічних груп. Їхні поселення були розташовані у нижній частині пагорбів неподалік від пасовищ. На території парку були знайдені предмети побуту і знаряддя праці корінних жителів доколумбової епохи, серед яких поліровані кам'яні сокири і кераміка. З XV ст. ці території зайняли інки. Нині цей регіон населений племенем колла. Парк має чудові краєвиди, які можна побачити, проїжджаючи провінційною трасою № 83, яка пролягає через охоронні території парку.

Національний парк Талампайя розташований [в долині між двома гірськими хребтами, а його ландшафт сформувався в результаті дії водної і вітрової ерозії в посушливому кліматі](#). Парк відомий тим, що має найбільш повно збережені рештки палеофлори, окам'янілості хребетних тварин тріасового періоду та скелети динозаврів у висохлому руслі річки Талампайя, які мешкали тут приблизно 248 – 208 млн.років тому. Також на території Парку знайдено залишки поселень місцевих народів, зокрема петрогліфи в Пуерта-дель-Каньйон.

До складу національного парку Іспа де лос Пахарос входить півострів Вальдес - найбільший на всьому Атлантичному узбережжі і знаменитий як місце зосередження різноманітної морської фауни. У водах поблизу півострова сформувались сприятливі умови для морських мешканців, які сюди припливають розмножуватися і виховувати потомство. До їх числа входить і зникаючий південний кит. В період з червня і до початку грудня кити перебувають в цих водах. Хижі ссавці — південний морський лев і південний морський слон – селяться тут цілими колоніями. До узбережжя півострова Аргентини в пошуках їжі припливають і косатки. На суші досить часто можна зустріти страусів нанду, мара (патагонську морську свинку), а також гуанако – різновид лами. На півночі півострова Вальдес розташовуються численні гніздів'я

магеланових пінгвінів. Також ці місця облюбували і величезні зграї морських чайок, фламінго і бакланів.

Національний парк Лос-Гласьярес другий за розміром та розташований в провінції Санта-Крус. Назва парку (з іспанського *glaciares* – «льодовики») походить від гігантського Патагонського льодовикового щита в Андах, де розташовані 47 великих льодовиків, з яких 13 спускаються в Атлантичний океан. Цей льодовиковий щит є найбільшим за межами Антарктиди і Гренландії. Товщина льоду сягає 1400 метрів, площа ряду льодовиків обчислюється сотнями квадратних кілометрів. У решті районів світу льодовики починаються на висотах від 2500 м над рівнем моря, але тут вони починаються з висот 1500 м, спускаючись до рівня моря.

Територія парку, що на 30% вкрита льодом, поділяється на дві частини, кожна з яких відноситься до свого озера. Найбільше в Аргентині озеро Архентіно (площа 1466 км²) розташовано в південній частині парку, а озеро В'єдма (площа 1100 км²) – в північній.

З огляду на багатство та різноманітність природних ресурсів Аргентина має чудові можливості для спортивного та екстремального туризму: альпінізму, гірськолижного спорту, серфінгу, трекінгу, кінного спорту, дельта – та парапланеризму, польотів на повітряних кулях. На півдні це класичні підйоми на вершину Тронадор та Ланін, а сходження на вертикальні скелі Оре і Фіц-Рой – справджене випробування навіть для досвічених альпіністів. На вогняній землі традиційними є катання на собачих упряжках, на узбережжях популярними є рафтинг, каякінг, каное, віндсерфінг, дайвінг, вітрильний спорт та кораблі, що доставляють туристів на острови Ісла-де-лос Естадос, Кабо-де-Орнос та в Антарктиду.

В Аргентині є морські, і гірськолижні курорти. Варто відзначити Барілоче, розташований на березі озера Науель-Уапі, який часто називають південноамериканською Швейцарією через схожість пейзажу, архітектури та виробництва високоякісного шоколаду. Тут дозволені мисливство та рибна ловля, можна грати в гольф і кататися на лижах з Соборної гори, яка оснащена канатною дорогою.

Великим морським курортом є Мірамар, в 137 км. на південь від Мар-дель-Плата, відомий великими природними пам'ятками і національними парками Науель-Уапі, Лос-Гласьярес, Ланін та ін. Особливою популярністю у туристів користуються океанські круїзи до мису Горн, в Антарктику і Патагонію.

Аргентина входить до десятки світових лідерів по виробництву вина (займає 6 місце у світі з річним обсягом виробництва більш як 1, 2 млн. т), тому значного розвитку набув винний туризм. До винного шляху Аргентини входять провінції Куйо, в якій сконцентровано більша частина виноградно-виноробних підприємства та регіон Медоса, що є емблемою вин найвищої якості, а також Катамарка, Кордова, Ла – Риоха, Сан – Хуан, Неукен, Ріо Негро та Чубут. Для шанувальників вина є можливість відвідати чудові виноградники, виноробні господарства, дегустаційні зали

та старовинні винні підвали з розкішними оригінальними винами та стравами місцевої кухні. Королем місцевих вин вважається аргентинський мальбек – живе бархатисте вино з високим вмістом алкоголю. Він виготовляється з французького сорту Мальбек, який особливо повно розкрив свій потенціал саме на аргентинській землі. Виноград має тверді плоди та високий рівень таніну, завдяки насиченому темному кольору одержані вина називаються «чорними винами», а аромат включає ноти прянощів, мармеладу, шоколаду, вишні, сухофруктів, сливи, ванілю та дубового листя.

Улюбленою національною стравою аргентинців є смажене яловиче м'ясо – асадо. Розмову про асадо можна почути в будь-який час, не тому що людина голодна, просто будь аргентинець ніколи не може відмовитися від цієї смакоти. Шматки м'яса не солять, не перчать, не обробляють ніякими розчинами, і просто розташовують на спеціальній решітці і запікають з усіх боків. Важлими елементами місцевої кухні є риба та морепродукти, сири, страви з овочів та кукурузної муки – млинці чіпа, запіканка лодро, пироги тамалес, умітас.

Національним аргентинським напоєм є мате. На думку деяких учених, мате цілком може претендувати на звання найдавнішого напою на нашій планеті. Є свідчення того, що індіанці вживали мате ще в 7-му тисячолітті до н.е. Зараз існує понад 100 видів мате та спеціальний ритуал його приготування та вживання з калібасами та бомбільями.

Для українських громадян привабливим є етнічний туризм до Аргентини, оскільки на сьогодні в республіці, за експертними оцінками, проживають близько 250-300 тис. етнічних українців. В еміграційному русі українців до Аргентини можна виокремити чотири хвилі: перша – з 1897 р. до 1914 р., друга – з 1922 до 1939 р., третя – з 1946 до 1951 року і четверта з 1993 р. Українці, що прибули до Аргентини наприкінці XIX ст. та до Першої світової війни, за своїм соціальним складом були в основному селянами, що й обумовило їх подальшу виробничу діяльність. Особливо великий потік емігрантів був у 1924 –1932 рр. з Західної України. Зараз серед українців багато учених, лікарів, інженерів, вчителів. Щороку в Аргентині проходить близько ста культурних заходів, організованих українськими громадськими організаціями та посольством України в Аргентині, діє українська християнська греко - католицька церква.

Отже, Аргентина – країна контрастів за природою, кліматом, рельєфом, звичаями та культурою. Тут розташовані одні з найвищих гірських вершин світу, безкраї пустелі і дивовижні за красою водоспади, величезні мегаполіси і дикі, безлюдні простори південної Патагонії. Для України – це екзотичний туристичний напрям, складність просування якого визначається великою віддаленістю, тривалим перельотом та досить високою ціною турів. Однак з 2012 р. компанією «Аргентінс авіалінії» налагоджено прямі авіарейси між Києвом та Буенос-Айресом, що значною мірою вирішує транспортну проблему. Популяризації аргентинського туристичного напрямку сприяє активна робота посольства Аргентинської

республіки в Україні, зокрема багаторічна робота Школи туризму для туроператорів та майбутніх фахівців тур бізнесу.

Використані джерела:

1. Александрова А.Ю. Международный туризм. Учебн. пособие для вузов. М.: АспектПресс. - 2001. – 464с.
2. Любицева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – К. «Альтпрес», 2005. 436с.
3. Статистичний збірник України 2011. – К., 2012.
4. Офіційний сайт посольства Аргентинської республіки в Україні www.argamb.ukrpack.net
5. Офіційний сайт посольства України в Аргентині argentina.mfa.gov.ua
6. Офіційний сайт ЮНЕСКО <http://whc.unesco.org>